Březina

Kraj: Plzeňský
Okres: Rokycany
Správní obvod: Rokycany
GPS souřadnice: 49.807536N, 13.596792E
Nadmořská výška: 483 m n. m.
První pís. zmínka: 1379 (645 let)
Počet obyvatel: 377
PSČ: 338 24
Adresa URL: www.obecbrezina.eu

Památky a zajímavosti Březina

Slovanské hradiště
Na nedalekém vrchu Hradiště (619 m n.m) se dochovaly zbytky předhistorického hradiště s dvojnásobným kamenným valem. Jde o jedno z nejstarších slovanských hradišť na území středozápadních a západních Čech. Jediné slovanské hradiště na okrese Rokycany. Významný doklad pronikání slovanského obyvatelstva do neosídleného lesnatého území.
Hrad Březina, později pojmenovaný na Salon
Na jih od březinského zámku se tyčí v zámeckém parku zřícenina hradu Březiny, kdysi střediska březinského panství. Hrad stojí nad vesnicí Březinou, poprvé připomínanou r. 1379, na skalnatém ostrohu, odděleném od ostatního návrší širokým příkopem. Skály na ostrohu jsou přitesány do stěn. Z hradních stavení zůstaly jen vysoké zdi jednopatrového paláce na nejvyšším místě hradu, stavěné z lomového kamene. Půdorys paláce tvoří obdélník s vysunutým a zaobleným jihovýchodním nárožím. Při něm se zachovalo jediné původní lomeně zaklenuté okno, které kdysi osvětlovalo šnekové schodiště.
Hrad Březinu dal postavit brzy po r. 1387 Jindřich z Elstrberka, který měl rozsáhlé statky na Plzeňsku a připomíná se jako majitel hradu Březiny ještě r. 1389. V r. 1398 vlastnil Březinu Jan Žid z vetlé, na počátku 15. století Václav ze Švamberka. Asi v r. 1410 koupil březinské panství Něpr Duc z Vařina a po něm tu seděli jeho synové Harant a Otík. Jeho vnuk Jan Harant prodal Březinu r. 1498 Zbyňkovi z Buchova. Od něho však už v r. 1499 koupil panství Bohuslav ze Svinař. V letech 1523 - 1576 patřila Březina Černínům z Chudenic (počínaje Drslavem Černínem), z nichhž Václav Černín prodal panství r. 1576 Jeronýmu Hrobčickému z Hrobčic. Jeho syn Jan vilém se však silně zadlužil a Březina proto řipadla v r. 1608 hlavnímu věřiteli, Janu z Klenové na Žinkovech. Janův syn Vilém prodal Březinu a Osek r. 1628 Ludmile Příchovské, která je odkázala svému manželovi Petru Jiřímu z Příchovic. Ten statky značně zadlužil, takže jeho dcery musely panství r. 1642 prodat Petru Pavlovi Malovcovi z Chýnova. Tehdy byl hrad Březina ještě obydlen. Nový majitel přikoupil r. 1651 Přívětice a Radnice a vytvořil radnické panství. Z jeho dědiců dostal v r. 1661 syn Ferdinand Radnice s několika vesnicemi, Přibík František Osek a jejich matka Ludmila Eliška Březinu s vesnicemi. Při tomto dělení majetku se už hrad uvádí jako zpustlý. A Sedláček se domnívá, že zpustl po r. 1642 "ve válečných a nepokojných letech" a "že si držitelé při něm nové stavení k svému obydlí vystavěti musili". Protože však žádná podobná budova na Březině neexistuje, zdá se, že tu Sedláček míní raně barokní zámek, který si Malovcové postavili v nedalekých Radnicích. Z něho p ak vládli svým okolním panstvím. Hrad Březina tak ztratil definitivně svou původní funkci. R. 1673 koupil Březiu i Radnice s vesnicemi Maxmilián František Boryně ze Lhoty, takže oba statky byly

zase spojeny. Další dějiny hradu Březiny pak souvisejí s dějinami radnického panství.
V r. 1758 koupili radnické panství Šternberkové. Známý přírodopisec a mecenáš Kašpar ze Šternebrka dal r. 1810 zpustlý březinský hradní palác restaurovat a přebudovat na altán nově zakládaného parku při zámku Březině. Přitom byla proražena nová lomeně sklenutá romantickogotická okna a vchod a altán byl zastřešen. Hradní palác se tím značně změnil a dostal dnešní podobu. I z tohoto díla však zůstaly dnes jen trosky.
Zámek Březina
Zámek náleží k mladým panským sídlům - postavili si jej Šternberkové až na počátku 19. století. Dnes není veřejnosti přístupný, takže si asi mnoho zájemců o návštěvu nezíská; turistu spíše zaujme romanticky upravená zřícenina staršího hradu.